

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

III СЕСІЯ IX СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

21.03.2024 № 5/2971

Про звернення Київської міської ради до Міністерства культури та інформаційної політики України і Національного музею історії України щодо вжиття відповідних заходів з метою збереження в експозиції Музею історії міста Києва київської реліквії – барельєфа «Архангел Михаїл»

Відповідно до статті 11 Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ» та Закону України «Про музеї та музейну справу» Київська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Направити звернення Київської міської ради до Міністерства культури та інформаційної політики України і Національного музею історії України щодо вжиття відповідних заходів з метою збереження в експозиції Музею історії міста Києва київської реліквії – барельєфа «Архангел Михаїл», що додається.
2. Оприлюднити це рішення Київської міської ради у спосіб, визначений чинним законодавством.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київської міської ради з питань культури, туризму та суспільних комунікацій і постійну комісію Київської міської ради з питань місцевого самоврядування та зовнішніх зв'язків.

Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО

Додаток
до рішення Київської міської ради
від 11.03.2024 № 5/4944

ЗВЕРНЕННЯ

Київської міської ради до Міністерства культури та інформаційної політики України і Національного музею історії України щодо вжиття відповідних заходів з метою збереження в експозиції Музею історії міста Києва київської реліквії – барельєфа «Архангел Михаїл»

Депутати Київської міської ради та колектив Музею історії міста Києва стурбовані тим, що Музей історії міста Києва може втратити унікальний ключовий експонат своєї експозиції, один із головних символів міського самоврядування української столиці – барельєф «Архангел Михаїл».

Цей барельєф перебуває в Музеї історії міста Києва з 1982 року. Скульптура «войовничого» архангела, який стоїть на змієві та встромляє списа йому в пащу, виконана київськими майстрами у 1697 році для прикрашення вежі київської ратуші. Після пожежі на Подолі у 1811 році демонтований барельєф зберігався у будинку вїйта Григорія Киселевського, з 1832 року – у будинку Міської думи та в церкві Всіх Святих на горі Щекавиці. У 1899 році засновник Київського Товариства старожитностей і мистецтв Олексій Мердер передав барельєф новоствореному Київському міському музею, який з часом виріс у сучасний Національний музей історії України. Так міська пам'ятка, яка передавалася для збереження в музей Києва і є суто київським історичним спадком, опинилася в загальноукраїнській національній колекції.

Після створення Музею історії міста Києва артефакт було передано столиці для експонування. Сорок два роки барельєф «Архангел Михаїл» перебував у столичному музеї, що було логічно і справедливо, адже повертало Києву його унікальну реліквію. Лише двічі вона переживала важкі часи: під час виселення музею з Кловського палацу та разом із киянами під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року. Але вже в листопаді 2022 року, у Михайлів день, Небесний охоронець повернувся на своє чинне місце в Музеї історії міста Києва. Для барельєфа «Архангел Михаїл» свого часу було створено спеціальне місце експонування та на сьогоднішній день забезпечено відповідні належні умови для його збереження.

За понад сорок років не в одного покоління киян образ барельєфа «Архангел Михаїл» асоціюється саме з Музеєм історії міста Києва та сприймається як його візитівка. Пам'ятка стала відомим символом столиці України. Вона широко використовується в листівках, плакатах, пам'ятних знаках, сувенірних монетах, присвячених Києву. Знаковий артефакт слугує осердям цілої низки освітніх, екскурсійних та наукових столичних проєктів. Понад 300-річний київський «Архангел Михаїл» є не лише важливим візуальним концептом, окрасою музейної колекції, а й ідейним елементом, що

надає сенсу загальній справі, у важкий час випробувань втілює образ Небесного охоронця столиці держави, що бореться.

Починаючи з 2016 року, керівництво Національного музею історії України ініціює вилучення барельєфа з експозиції Музею історії міста Києва і повернення його до своїх фондів. Численні перемовини між Музеєм історії міста Києва та Національним музеєм історії України, до яких було залучено Міністерство культури та інформаційної політики України, позитивного результату щодо продовження терміну договору про тимчасове зберігання артефакта не дали. Термін зазначеного договору завершився 15 березня 2024 року. Національний музей історії України відмовив Музею історії міста Києва у подовженні терміну тимчасового зберігання барельєфа «Архангел Михаїл».

Враховуючи вищевикладене, Київська міська рада звертається до Міністерства культури та інформаційної політики України і Національного музею історії України з проханням підтримати колектив Музею історії міста Києва та вжити відповідних заходів з метою збереження в експозиції Музею історії міста Києва київської реліквії.

Київська міська рада впевнена, що Міністерство культури та інформаційної політики України і Національний музей історії України мають усі можливості та законні підстави для законного вирішення цього болючого для міста та містян питання та не допустять втрати Музеєм історії міста Києва головного символу міського самоврядування української столиці — барельєфа «Архангел Михаїл».

Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО
